ΕΤΟΣ ΙΒ'. Ἐν ΑΘΗΝΑΙΣ τῇ 10 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1899 Ἀριθ. 558

Ἐφημερὶς τῶν Κυριῶν

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ

ΣΥΝΤΑΣΣΟΜΕΝΗ ΥΠΟ ΚΥΡΙΩΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ
ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΠΑΡΡΕΝ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ
ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ
Διὰ τὸ Ἐσωτερικὸν Δρ. 5
Διὰ τὸ Ἐξωτερικὸν φ.χ. 8

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΩΣ
11 Ὁδὸς Μουσῶν 11
Ἀπέναντι Νέας Ἐφημερίδος

Γραφεῖον ἀνοικτὸν καθ' ἑκάστην ἀπὸ 10—12 π. μ.

Πᾶσα παρατήρησις ἐπὶ τῆς ἀποστολῆς τοῦ φύλλου γίνεται δεκτὴ μόνον ἐντὸς ΟΚΤΩ ἡμερῶν.

Συνδρομηταὶ ἐγγράφονται εἰς τὸ Γραφεῖον τῆς
Ἐφημερίδος τῶν Κυριῶν
καὶ παρὰ τοῖς Βιβλιοπωλείοις Βίλμπεργ καὶ «Ἑστίας»

Ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ δὲ παρ' ἅπασι τοῖς ἀντιπροσώποις ἡμῶν.

Σώματα πλήρη τοῦ α', β', γ', δ', ε', καὶ ς' ἔτους εὑρίσκονται παρ' ἡμῖν καὶ παρ' ἅπασι τοῖς ἀντιπροσώποις ἡμῶν.

Διὰ τὰ ἀνυπόγραφα ἄρθρα εὐθύνεται ἡ συντάκτις αὐτῶν Κυρία ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΠΑΡΡΕΝ

Τὰ πεμπόμενα ἡμῖν χειρόγραφα δημοσιευόμενα ἢ μὴ δὲν ἐπιστρέφονται. — Ἀνυπόγραφα καὶ μὴ δηλοῦντα τὴν διαμονὴν τῆς ἀποστελλούσης δὲν εἶναι δεκτά. — Πᾶσα ἀγγελία ἀφορῶσα εἰς τὰς Κυρίας γίνεται δεκτή.

Αἱ μεταβάλλουσαι διεύθυνσιν ὀφείλουσι ν' ἀποστέλλωσι γραμματόσημον 50 λεπτῶν πρὸς ἐκτύπωσιν νέας ταινίας.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Οἱ λευκοὶ ἄγγελοι. — Αἱ γράφουσαι γυναῖκες τῆς Γαλλίας (κατὰ τὸν Jules Lemaitre, ὑπὸ κ. Ἑλένης Γεωργιάδου). — Ἐντυπώσεις ταξειδίου. Καστελαμάρε. — Ὁ μικρὸς τυμπανιστὴς (κατὰ τὸν de Amicis. Μίμησις τοῦ κ. Ἀθηνᾶς Μοντουόρη).—Γυναικεῖαι Τέχναι. Ἡ ξυλογλυπτικὴ (ὑπὸ φιλοτέχνου).— Αἱ νευρικαὶ γυναῖκες (ὑπὸ δος Ἀθηνᾶς Βλασσοπούλου). — Ἐπὰ χρυσάνθεμα (ποίημα ὑπὸ δος Μαρίκας Φιλιππίδου).—Βιβλία.— Συνταγαί.—Εἰδοποιήσεις.

ΟΙ ΛΕΥΚΟΙ ΑΓΓΕΛΟΙ

Δὲν ἔχουν πτερὰ οἱ ἄγγελοι τοῦ αἰῶνος αὐτοῦ τῆς ὕλης καὶ τῆς πραγματικότητος καὶ ὅμως πετοῦν. Δὲν φέρουν δόρυ καὶ ρομφαίαν, ὡς οἱ ἐκδικηταὶ ἄγγελοι τῶν μεσαιωνικῶν χρόνων καὶ ὅμως ἀψηφοῦν πάντα κίνδυνον καὶ διασχίζουν ὄρη καὶ θαλάσσας. Δὲν φέρουν εἰς τὰς χεῖράς των ρόδα καὶ κρίνους καὶ ὅμως φέρουν ἀγγέλματα χαρᾶς. Δὲν ἀνοίγουν πλέον οἱ γαλανοὶ οὐρανοὶ εἰς τὴν ἐμφάνισίν των, ἀλλ' οὔτε ἀκούεται τὸ ᾄσμά των ἀπὸ τοὺς ποιμένας τὴν νύκτα, οὔτε αἱ σάλπιγγες καὶ οἱ παιᾶνές των ἀπὸ τὰς ἐμπνευσμένας παρθένους ὡς ἄλλοτε. Καὶ ὅμως ψάλλουν καὶ αὐτοὶ τὸ αἰώνιον καὶ ἀτελείωτον ᾄσμα τῶν εὐχῶν καὶ συγκινοῦν ἐξ ἴσου τὰς καρδίας τὰς παρθενικὰς καὶ τὰς γεροντικάς, καὶ τὸ σάλπισμά των ἀπηχεῖ εὐφρόσυνον ἀπὸ τοῦ ἑνὸς πρὸς τὸ ἄλλο ἄκρον τοῦ κόσμου.

Εἶναι ὁ μὴν τῶν ἀγγέλων αὐτῶν τῶν λευκῶν καὶ χαρωπῶν ὁ πρῶτος μὴν τοῦ ἔτους. Αὐτοὶ ἀπὸ τῆς πρώτης τῆς ἐμφανίσεώς του ἡμέραν στολίζουν μὲ τὸ λευκόν των, τὸ ἄδολον χρῶμα τὸν οὐρανὸν τοῦ μηνὸς αὐτοῦ· αὐτοὶ πετοῦν ἀπὸ ἄκρου εἰς ἄκρον ταπεινά, ἥσυχα, χωρὶς θόρυβον, χωρὶς τυμπανοκρουσίας, χωρὶς διαλαλήσεις καὶ μοιράζουν χαρὰν καὶ ἐπαναφέρουν εἰς τὸν κρύσταλλον τῆς μνήμης μορφὰς καὶ φυσιογνωμίας, ἃς ἡ πάροδος τοῦ χρόνου εἶχε θαμβώσει, εἶχε διαγράψει σχεδόν.

Ὦ, οἱ λευκοὶ ἄγγελοι τοῦ αἰῶνος αὐτοῦ τῆς ὕλης καὶ τῆς πραγματικότητος! Τί δὲν λέγουν; Ποίους κόσμους λησμονηθέντος παρελθόντος δὲν ἀνοίγουν καὶ πάλιν πρὸ ἡμῶν; Μικροσκοπικοί, ἄσημοι ἐντολοδόχοι τῆς ἀνθρωπότητος ὅλης, εἰσέρχονται ἄκλητοι, χωρὶς νὰ τοὺς ἀναμένῃ τις καὶ εἰς τὸν οἰκίσκον τὸν ἀπέριττον τοῦ πτωχοῦ καὶ εἰς τὸ πολυτελὲς ἐνδιαίτημα τοῦ πλουσίου. Ὀλιγόλογοι, μόλις ἀναφωνοῦν ἓν ὄνομα καὶ ἔπειτα σιγοῦν. Ἀλλὰ τί κόσμος ὀνείρων δὲν ἀνοίγεται πρὸ τῆς λευκῆς σιγῆς των! Τὶ ψυχολογικὸν ἔδαφος χωρὶς ἀρχὴν καὶ τέλος δὲν παρουσιάζουν τὰ μικρὰ καὶ πολυσύνθετα λευκὰ μόρια τῆς ὑπάρξεώς των. Τὶ θησκυροὺς λησμονηθεισῶν στιγμῶν εὐτυχίας δὲν ἐπαναφέρουν καὶ πάλιν πρὸ τῆς σκηνῆς τῆς ζωῆς. Πόσην ποίησιν δὲν ἀποπνέει ἡ λευκή των ἐμφάνισις διὰ τὰς ψυχὰς τὰς εὐγενεῖς, διὰ τὰς καρδίας, ὧν οἱ παλμοὶ σημειώνουν ἡμέρᾳ τῇ ἡμέρᾳ εἰς τὸ μέγα ὡρολόγιον τοῦ χρόνου τὴν ἐποποιίαν τῆς τρυφερότητος καὶ ἀγάπης καὶ αὐταπαρνήσεως.

Διὰ τὰς καρδίας αὐτὰς οἱ λευκοὶ ἄγγελοι εἶναι ἀοιδοὶ ᾀσμάτων ὑπερκοσμίων. Εἶναι μουσικοὶ κρούοντες τὰς μεγάλας καὶ ἡδονικὰς χορδὰς ἀγνώστων συμφωνιῶν καὶ μελῳδιῶν τοῦ οὐρανοῦ. Εἶναι ἀληθινοὶ ἄγγελοι, ἐξ ἐκείνων οἱ ὁποῖοι κοινωνοῦν μὲ τὸν Θεόν, καὶ μίαν φορὰν τὸ ἔτος φέρουν καὶ εἰς τὴν γῆν ὀλίγην ἀληθῆ χαράν, ὀλίγην ποίησιν, ὀλίγην ἁρμονίαν ἀπὸ τὴν ὑψηλὴν τοῦ ἰδεώδους σφαῖραν.

Ἄλλοτε εἰς χρόνους περασμένους, εἰς ἐποχὰς σκοτεινάς, καθ' ἃς τὸ μαῦρον κάλυμμα τῆς δεισιδαιμονίας ἐσκέπαζεν ἐπιμόνως πᾶσαν τοῦ παρελθόντος ἀνάμνησιν, ὡς πᾶν τοῦ μέλλοντος ὄνειρον, καθ' ἃς ὁ Θεὸς ὡπλίζετο μὲ φονικὰ ὅπλα καὶ ἔσπειρε τὸν τρόμον καὶ τὸν πανικὸν εἰς τὴν ἀτυχῆ ἀνθρωπότητα, οἱ ἄγγελοι παρίσταντο ἢ πάνοπλοι ὡς στρατηγοὶ μαχῶν ἀπειλοῦντες καταστροφὴν καὶ πανολεθρίαν, ἢ ξανθόκομοι, μὲ χρυσᾶς ἀερώδεις πτέρυγας ἐπὶ τῶν νεφελῶν

τῶν ροδινῶν ὡς ἡ αὐγὴ ἢ χρυσερύθρων ὡ; ἡ δύις. Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι τοὺς ἀγγέλους αὐτοὺς δὲν τοὺς ἔβλεπαν οἱ ἄνθρωποι τῶν χρόνων ἐκείνων παρὰ μόνον εἰς τὰ ὄνειρά των. 'Αλλ' ἀδιάφορον! 'Επίστευαν εἰς τὴν ὕπαρξίν των καὶ σύμφωνα μὲ τὰς ἀπειλὰς ἢ τὰς ὑποσχέσεις των ἐκανόνιζαν τὸν βίον των. Κατὰ τὰς ἡμέρας ὅμως αὐτὰς τῶν ἑορτῶν καὶ ὑπερτάτων μυστηρίων, κατὰ τὰς ἡμέρας αὐτάς, καθ' ἃς ὁ Θεὸς ἀΰλως μετουσιώθη εἰς ἄνθρωπον· κατὰ τὰς ἡμέρας αὐτάς, καθ' ἃς ἡ γῆ διὰ πρώτην φορὰν ἐκοινώνησε τόσον συγκεκριμένως μὲ τὸν οὐρανόν, παρεδόξως οἱ ἄγγελοι δὲν ἐφαίνοντο πουθενὰ καὶ μόνον οἱ νεκροὶ ἠγείροντο ἀπὸ τοὺς τάφους των καὶ περιφέροντο εἰς τὰς κατοικίας των καὶ ἐχόρταιναν τὴν δίψαν των μὲ τὸ ποτήριον τοῦ ὕδατος, τὸ ὁποῖον ἡ συγγενικὴ στοργὴ ἔθετεν εἰς μέρος προσιτὸν διὰ τὰς ὀστεώδεις καὶ παγερὰς τῶν νεκρῶν ἐπισκεπτῶν χεῖρας. Καὶ ὑμνεῖται ἐν τούτοις ἡ ἐποχὴ ἐκείνη καὶ ὁ αἰὼν ἐκεῖνος, ὡς αἰὼν καθ' ὃν ἡ θρησκεία περιεβάλλετο μὲ ποιητικὸν γόητρον, καθ' ὃν ὁ Θεὸς παρίστατο μὲ οὐσίαν θειοτέραν ἀπὸ τὸν φυσιολατρικὸν Θεὸν τῶν ἡμερῶν μας.

Τώρα οἱ νεκροὶ μένουν ἁπλούστατα ὑπὸ τοὺς τάφους των καὶ οἱ ἄγγελοι μὲ περικεφαλαίας καὶ μὲ χρυσᾶς πτέρυγας, δὲν κατέρχονται πλέον εἰς τὴν γῆν, ἐπάνω εἰς σύννεφα χρυσᾶ καὶ τὰ ὄνειρα αὐτὰ τοῦ τρόμου καὶ τῆς ποιήτεως διεγράφησαν ἐντελῶς ἀπὸ τὰς πτυχὰς τῆς φαντασίας μας, ἡ ὁποία καὶ κατὰ τὰς ὥρας ἀκόμη τοῦ ὕπνου ὑπεγείρει τὰς αὐλαίας καὶ τὰ παραπετάσματά της πρὸ τόσων ποικίλων ἐν τῇ μυθοπλαστικῇ ἐξελίξει των σκηνῶν.

Τώρα εἰς τὸν αἰῶνα αὐτὸν τῆς ὕλης, ὁ Θεὸς ἔγεινε θειότερος, γενναιότερος, ἀγαθώτερος. Δὲν ἀπειλεῖ πλέον, ἀλλ' οὔτε συνοδεύεται ὡς πολέμαρχος ἀπὸ ἀκολουθίας ἐναερίων ὁπλιτῶν. 'Εὰν οἱ φημιζόμενοι ὑλισταὶ τὸν παριστάνουν ὑπὸ τὴν ἀπειροποίκιλον μορφὴν τῆς φύσεως, τὸν εἰκονίζουν ὅμως γενναῖον καὶ ἀγαθὸν ὡς αὐτήν, ἡ ὁποία ἐξ ἴσου τρέφει τὸν μύρμηκα καὶ τὸν λέοντα καὶ ἡ ὁποία ἐξ ἴσου διὰ τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς μεγάλους παράγει τὴν ζωὴν ἐκ τοῦ θανάτου. Τοὺς νεκροὺς τοὺς ἀφίνει ὁ Θεὸς τῶν ἡμερῶν μας τῶν ὑλιστικῶν, ὡς τὰς ὀνομάζουν, ἡσύχους, μεταποιουμένους ἀσυναισθήτως εἰς ζωὴν γόνιμον καὶ νέαν καὶ παραγωγὸν καὶ δὲν τοὺς ἐπαναφέρει τὰς ἡμέρας ἰδίᾳ αὐτὰς εἰς τὴν γῆν μὲ τοὺς λιποσάρκους σκελετούς των καὶ τοὺς κροταλίζοντας ἁρμούς των καὶ τὰς ἀνοιγοκλειομένας ἀηδῶς σιαγόνας των.

Καὶ ἐὰν δὲν βλέπωμεν πλέον μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς φαντασίας τοὺς ἀγγέλους του εἰς τὰ χρυσοῦφαντα σύννεφα κατερχομένους εἰς τὴν γῆν, βλέπομεν ὅμως μὲ τοὺς πραγματικούς μας ὀφθαλμοὺς τοὺς μικροὺς λευκοὺς ἀγγέλους, τοὺς χωρὶς ἀερίνην ὑπόστασιν καὶ χωρὶς πτερά, μὲ τὸ σῶμά των τὸ εὔθραυστον καὶ εὐδιάλυτον ἀπὸ ἁπλοῦν χαρτί, τοὺς ἀγγέλους αὐτοὺς τῆς ὕλης καὶ τοῦ θετικισμοῦ, οἱ ὁποῖοι μὲ ἓν μόνον ὄνομα μᾶς ἐπαναφέρουν ἢ εἰς εὐτυχίας παιδικῆς ἀθῳότητος, ἢ εἰς νεανικῶν ὀνείρων εἰκόνας, ἢ εἰς ἀγάπης ἀγγέλματα, ἢ εἰς εὐγνωμοσύνης μνημόσυνα, ἢ εἰς ἐλπίδων πτερυγίσματα.

'Ενίοτε τὸ χάρτινον μικροσκοπικὸν αὐτὸ τετράγωνον φέρει παρὰ τὸ ὄνομα ἢ τὴν σύντομον εὐχήν του ἓν ἄνθος ζωγραφισμένον, ἓν πτηνὸν συμβολικόν, μίαν καλλιτεχνικὴν παράστασιν, ἕνα ἄγγελον μὲ πτερά. Εἶναι τὰ τελευταῖα ἴχνη τῆς εἰδωλολατρείας τοῦ παρελθόντος τὰ στολίσματα αὐτὰ καὶ ἀπευθύνονται ἀκόμη πρὸς τὰς ρομαντικὰς ψυχάς, αἱ ὁποῖαι δὲν ἠμποροῦν νὰ ἐννοήσουν, οὔτε τὴν θρησκείαν χωρὶς χρυσὸν καὶ σμύρναν, οὔτε τὴν ἀγάπην χωρὶς ἄνθη καὶ ἀρώματα, οὔτε τὴν εὐτυχίαν χωρὶς πομπὴν καὶ ἐπίδειξιν.

'Εγὼ ἀγαπῶ γυμνὸν τὸ τετράγωνον τοῦ χάρτου, μόνον μὲ ἓν ὄνομα, χωρὶς εὐχὰς καὶ σύμβολα. 'Επάνω εἰς τὸ στιλπνόν του λεύκωμα, τὸ τόσον μικροσκοπικὸν ἡ φαντασία μου ἐλευθέρα κτίζει πύργους μαγικούς, χαράσσει τάφους καὶ σταυρούς, ἢ δὲν θέλει νὰ ἴδῃ τίποτε.

'Αναντιρρήτως οἱ ἄγγελοι τοῦ τέλους τοῦ αἰῶνος αὐτοῦ, τοῦ αἰῶνος τῆς ὕλης καὶ τοῦ θετικισμοῦ, οἱ λευκοί μας χάρτινοι ἄγγελοι, οἱ χωρὶς ρομφαίας καὶ πτέρυγας, οἱ χωρὶς ρόδα καὶ κρίνους, οἱ ταξειδεύοντες τὴν γῆν, ὄχι εἰς χρυσορρόδινα τῆς ἀνατολῆς κύματα, ἀλλ'οὔτε εἰς χρυσερύθρους τῆς δύσεως τρικυμίας, ἀλλ' ἁπλούστατα, πεζότατα μέσα εἰς τὰ σκότη τῶν δερματίνων ταχυδρομικῶν σάκκων, οἱ ἄγγελοι αὐτοὶ εἶναι οἱ ἰδανικώτεροι ἄγγελοι τοῦ κόσμου.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑΙ ΣΕΛΙΔΕΣ

ΑΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΤΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΑΣ

Γ'.

Τέλος ἰδοὺ καὶ γυναῖκες μὲ ἰσχυρὸν νοῦν καὶ μὲ ὑψηλὰς ἰδέας. 'Η κ. de Staël καὶ ἡ Daniel Stern. Ἔχουν τὸν ἐνθουσιασμόν, τὴν εὐγλωττίαν, τὸν ἀνεξάντλητον χείμαρρον τοῦ πνεύματος. 'Αλλ' ἔχουν καὶ τὴν χάριν; Αὐτὸ εἶναι ἄλλο ζήτημα. Αἱ γυναῖκες αὐταί, αἱ σκεπτόμεναι μὲ δύναμιν νοῦ ἀνδρικοῦ, γράφουν καὶ μὲ ὕφος τόσον σοβαρόν, ὥστε νὰ κουράζῃ, ὅσον καὶ τῶν ἐπιφανεστέρων ἀνδρῶν τῆς περιωπῆς αὐτῆς. Ἔχουν καταπληκτικὴν εὐκολίαν νὰ συλλαμβάνουν ὑψηλάς, ἐνθέους ἰδέας. Τὰς θαυμάζω τὰς γυναῖκας αὐτὰς μὲ ὅλην μου τὴν δύναμιν, ἀλλ' ὁμολογῶ ὅτι καταβάλλω μεγάλας προσπαθείας διὰ νὰ τὰς ἀγαπῶ. Διατί; Ἴσως διότι ἀκριβῶς ἡ μεγάλη των συγγραφικὴ ὑπεροχὴ μοῦ φαίνεται ἀσυμβίβαστος πρὸς τὴν ἰδέαν, ἣν ἐγὼ ἀφελῶς καὶ ἁπλοϊκῶς ἔχω σχηματίσει περὶ τοῦ γυναικείου γοήτρου. 'Εὰν ἠγνόουν τὰ ὀνόματά των καὶ ἐνόμιζα ὅτι τὰ βιβλία των ἔχουν γραφῆ ἀπὸ ἄνδρας, θὰ τὰς ἐθαύμαζα περισσότερον. Τοῦτο εἶναι ἐντελῶς παράλογον, ἀλλ' εἶναι καὶ καθ' ὁλοκληρίαν ἀληθές. Ὅ,τι ὑπάρχῃ ἀνδρικὸν εἰς τὴν μεγαλοφυΐαν των, μὲ πειράζει ὡς προσβολὴ κατὰ τῶν δικαιωμάτων τοῦ φύλου μου καὶ μὲ λυπεῖ ὡς σφάλμα αἰσθητικὸν τοῦ Πλάστου. Τὰς ἐνόμιζα καμωμένας, ἀφοῦ εἶναι γυναῖκες, διὰ νὰ ἀρέσκουν καὶ νὰ ἀγαπῶνται, καὶ ὁ προορισμὸς αὐτός, ἐπειδή, κατ' ἐμέ, εἶναι ὁ ὡραιότατος, ἐπεθύμουν νὰ μὴ τὸν ἐλησμόνουν καὶ ὅταν ἔγραφαν ἀκόμη. 'Αλλ' ἐὰν ὑποχρεοῦμαι νὰ θαυμάζω τὴν δύναμιν καὶ τὴν βαρύτητα τῶν ἰδεῶν καὶ σκέψεών των, ποία ὅμως ἀνωμαλία καὶ πόσον χάνουν! Προτιμῶ τὰ γραμματάκια καὶ τὰς σημειώσεις τῆς 'Ασπασίας, ἀπὸ τὰς σοφὰς πραγματείας τῆς Διοτίμης. Διότι ὁ Πλάτων θὰ ἠδύνατο νὰ εἴπῃ ἀξιόλογα ὅ,τι λέγῃ ἡ Διοτίμη, ἀλλὰ θὰ τοῦ ἦτο ἀπολύτως ἀδύνατον νὰ γράψῃ τὰς ἐπιστολὰς τῆς 'Ασπασίας.

'Αλλὰ σέ, σὲ προσκυνῶ καὶ σὲ ἀγαπῶ, ὑπὲρ πάσας τὰς συντρόφους σου, χωρὶς καμμίαν ἐπιφύλαξιν καὶ καμμίαν μεμψιμοιρίαν, ὦ Γεωργία Σάνδη, κῆπε πλούσιε ἀνθούσης φαντασίας, ποταμὲ ἐλέους, κάτοπτρον ἀγάπης, λύρα ἀπηχοῦσα τὰς πνοὰς τῆς φύσεως καὶ τοῦ πνεύματος. Διότι ὑπῆρξες ἁγνὴ καὶ καλή, καί, μεθ' ὅλα ὅσα λέγουν, ἀληθὴς γυνή. 'Εὰν εἶχες ἰδίας καὶ αὐτοφυεῖς σκέψεις, εἶχες βεβαίως καὶ ἴδια καὶ αὐτόφυτα αἰσθήματα. Ἔμεινες μέχρι τέλους τὸ μικρὸν κοριτσάκι τοῦ Berry, τὸ ἐπινοοῦν ὡραίας ἱστορίας διὰ νὰ διασκεδάζῃς τοὺς ἁπλοϊκοὺς βοσκούς. Βεβαιοῦν ὅτι ἔζησες μὲ πολλὴν ἐλευθερίαν. Δὲν ἠδύνασο βεβαίως οὔτε νὰ φυλαχθῇς ἀπὸ τοῦ πάθους, ἀλλ' οὔτε νὰ ἐμμείνῃς εἰς αὐτό, ἀφοῦ ἔρρεπες φυσικὰ εἰς τὸν οἶκτον καὶ εἰς τὸν μητρικὸν ἔλεον, ὁ ὁποῖος χαρακτηρίζει τὸν ἀληθῆ προορισμὸν τῆς γυναικός. Δὲν ἦσο ἐρωμένη παρὰ διὰ νὰ εἶσαι ἀνεπιφυλάκτως φίλη, καὶ προορισμός σου ἦτο νὰ εἶσαι φίλη πολλῶν. Ἦσο εἰλικρινῶς ρομαντικὴ καὶ διὰ τὴν ἀκατάβλητον νεότητα τοῦ πνεύματός σου, καὶ διότι τὸ ἔκτακτον τῶν περιστάσεων σοῦ ἐπέτρεπε νὰ φαντάζεσαι τὸ ἀγαθὸν ἐν πᾶσιν. 'Ηγάπας τὴν φύσιν, διότι φέρει εἰς τοὺς πιστούς της τὴν ἡσυχίαν καὶ τὴν εἰρήνην, καὶ ἠγάπας τοὺς ὡραίους χωρικοὺς καὶ τοὺς ὡραίους ἐργάτας, διότι σοῦ ἐφαίνοντο πλησιέστεροι πρὸς τὴν φύσιν, ὦ μεγάλη Σάτυρος καὶ μεγάλη κόρη τοῦ Rousseau. Τὰ γενναιότερα ὄνειρα τοῦ αἰῶνος τούτου, αἱ κοινωνικαὶ χίμαιραι τῶν καλῶν οὐτοπιστῶν καὶ αἱ μυστικιστικαὶ φιλοσοφίαι των ἀντανακλῶνται ὅλαι εἰς τὰ βιβλία σου, ὀλίγον ἀνάμικτοι ἐνίοτε, διότι ἐφρόντιζες νὰ τὰς ἀποδίδῃς μᾶλλον, παρὰ νὰ τὰς διευκρινίζῃς, ὦ μεγάλη καὶ ὁλάνοικτος ψυχή! Ὅλοι ὅσοι διῆλθαν διὰ τῆς ζωῆς σου, ὁ Musset, ὁ Lamennais, ὁ Chopin, ὁ Pierre Leroux, ὁ Jean Reynaud ἀφῆκαν εἰς τὸ ἔργον σου ζωντανὰ ἴχνη τῆς διαβάσεώς των, διότι ἦσο ὅλη συμπάθεια. 'Ο λόγος σου, εἴτε εἰς τὸ διήγημα, εἴτε εἰς τὸν διάλογον, ρέει καὶ σκορπίζεται παντοῦ ὡς δημοσία κρήνη.

Καὶ οὔτε ἡ λεπτότης, οὔτε ἡ ἔκτακτος λάμψις, οὔτε ἡ πλαστικὴ τελειότης καθιστᾷ τὸ ὕφος σου τόσον ἐπαγωγόν, ἀλλ' ἰδίᾳ τὰ χαρίσματά σου, τὰ ἀπορρέοντα ἀπὸ τὸ ἀγαθὸν καὶ τὰ καταγόμενα κατ' εὐθεῖαν γραμμὴν ἐξ αὐτοῦ. Διότι εἶναι μέγα, ἄπειρον, γενναῖον καὶ οὐδεμία λέξις φαίνεται καταλληλοτέρα διὰ χαρακτηρισμόν του, ὅσον ἡ λέξις αὐτὴ τῶν ἀρχαίων, «*lactea ubertas*», (*ἀφθονία γάλακτος*), χείμαρρος χορταστικὸς καὶ εὐεργετικὸς πλουσίου μαστοῦ, ὦ γλυκεῖα Ἰὼ τοῦ συγχρόνου μυθιστορήματος! Φαρισσαῖοί τινες διϊσχυρίσθησαν, ὅτι τὰ πρῶτά σου μυθιστορήματα διέφθειραν πολλὰς νέας γυναῖκας.

'Αλλ' ὅλοι μας εἰξεύρομεν καλὰ ὅτι τοῦτο δὲν εἶναι ἀληθές, ὅτι ὅσαι ἔπεσαν, ἀφοῦ ἀνέγνωσαν τὴν 'Ινδιάναν, ἦσαν ὥριμοι διὰ τὴν πτῶσιν, καὶ ὅτι ἄνευ σοῦ θὰ ἔπιπταν χυδαιότερα καὶ χαμηλότερα ἀκόμη. Αἱ προδότιδες σύζυγοί σου ἐξέρχονται κατασυντριμμέναι ἀπὸ τὰς σκανδαλώδεις περιπετείας των· καί, ἐὰν ἐφάνης ἀναγνωρίζουσα τὸ ἀπόλυτον δικαίωμα τοῦ πάθους, τοῦτο ἔπρεπε νὰ εἶναι ἰσχυρότερον καὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ, τὸν ὁποῖον αἱ ἡρωΐδες σου ἀψηφοῦν ἢ καταφρονοῦν. Δὲν εἰξεύρω, ἐὰν παρενοηθεῖσα, ἐνέχεσαι κατά τι εἰς τὰ λάθη τῆς Ἔμμας Μποβαρύ· ἀλλὰ καὶ πάλιν ἀπὸ σὲ καὶ αὐτὴ εὑρίσκει εἰς τὰ βάθη τῆς ψυχῆς της ἀρκετὴν εὐγένειαν διὰ νὰ ζητήσῃ καὶ εὕρῃ καταφύγιον μόνον εἰς τὸν θάνατον. Θὰ ἦτο εὐτύχημα, ἐὰν αἱ νευρασθενεῖς μας ἠρέσκοντο νὰ ἀναγινώσκουν τὸν Jacques, ὅπως θὰ ἦτο εὐτύχημα, ἐὰν οἱ ἐπαναστατικοί μας ἐτροφοδοτοῦντο ἀπὸ τὸν 'Αρκαδικὸν σοσιαλισμὸν τοῦ Meunier d'Angibault. Καί, τέλος, ἂς σοῦ συγχωρηθοῦν αἱ ἁμαρτίαι σου, διότι ποῖος ἠμπορεῖ νὰ εἴπῃ εἰς πόσας γυναῖκας, εἰς πόσους ἄνδρας, ὦ εὐεργετικὴ μάγισσα, τὰ πλεῖστα τῶν διηγημάτων σου ἐνέπνευσαν θάρρος, μακροθυμίαν, ἐλπίδα εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἰς ὅλα τὰ ἀπὸ τοῦ καλοῦ ἀπορρέοντα ὡραῖα πράγματα, ὦ σύ, τὴν ὁποίαν οἱ φίλοι μου ὠνόμαζαν καλὴν γυναῖκα, ὦ μητέρα τῆς Edma [1], καὶ τῆς Marcelle [2], καὶ τῆς Caroline [3], καὶ τῆς Madeleine [4], καὶ τῆς μικρᾶς Marie [5], καὶ τῆς μικρᾶς Fadette, καὶ τῆς ἐνθέου Consuelo.

Κατὰ τὸν Jules Lemaître **Ἑλένη Γεωργιάδου**

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΤΑΞΕΙΔΙΟΥ

ΚΑΣΤΕΛΑΜΑΡΕ

'Η Νεάπολις εἶναι ὡραία πόλις αὐτὴ καθ' ἑαυτήν. 'Αλλὰ εἶναι ἰδίως ὡραία πόλις καὶ φέρει φυσιογνωμίαν ἐντελῶς ἐξέχουσαν καὶ μοναδικὴν εἰς τὸν κόσμον διὰ τὰ ὡραῖα της προάστεια καὶ τὰς μαγικὰς νησίδας, αἱ ὁποῖαι συμπληροῦν τὴν ἄλυσιν τοῦ μεγαλοπρεποῦς πλαισίου, τὴν ὁποίαν ἡ φύσις ἔπλεξε μὲ τόσην ἐκλεκτικότητα καὶ μὲ τόσον ἐπιβλητικοῦ καὶ φανταστικοῦ κάλλους πλοῦτον.

'Ομοιάζει μὲ περικαλλῆ γυναῖκα, ἡ ὁποία κατοικεῖ εἰς ὡραῖον μέγαρον, τὸ ὁποῖον εὑρίσκεται μέσα εἰς ἀληθινὸν παράδεισον, στολισμένον μὲ ὅ,τι ἡ φύσις καὶ ἡ Τέχνη ἐδημιούργησαν ὡραῖον. 'Ανὰ τὸν παράδεισόν της αὐτόν, τὸν ἀπέραντον, τὸν μακρόν, ὁ ὁποῖος λούεται ἀδιακόπως εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ὁ ὁποῖος ἐδῶ μὲν τὴν στεφανώνει μὲ σμαραγδένια στεφάνια, ἐκεῖ δὲ χύνει τὰς σκιάς του ὡς ζωγραφιστὰ ἄνθηρα μέσα εἰς τὰ κρυστάλλινα βάθη της, ἐπεχείρησα καὶ ἐγὼ μίαν ἐκδρομήν, ἕνα πρωΐ, ὅπου ὁ οὐρανὸς ἦτο γλυκύτερος καὶ θωπευτικώτερος ἀπὸ ἄλλοτε· ὅπου ἡ φύσις ἐσκόρπιζε τὴν μέθην τῆς πνοῆς της, τῆς ἀρωματισμένης ἀπὸ τόσους στεναγμοὺς ρόδων καὶ ὑακίνθων καὶ γαρδενιῶν καὶ γιασεμιῶν, τὰ ὁποῖα ἔστρωναν τὴν γῆν, πεσμένα ἀπὸ τοὺς μίσχους των.

Μία γωνία τοῦ παραδείσου της αὐτοῦ εἶναι καὶ τὸ Καστελαμάρε. 'Απέχει μόλις μίαν ὥραν σιδηροδρομικῶς καὶ συνεχίζει τὴν μακρὰν ἄλυσιν τῶν προαστείων, τῶν ὁποίων τελευταῖον εἶναι ὁ Πύργος τοῦ Ἕλληνος, ἴσως διότι Ἕλλην ἔθηκεν ἐδῶ τὰ θεμέλια, τίς οἶδε, τίνος μυθώδους πύργου, ἴσως πιθανώτερον, διότι ἐδῶ ἐκαλλιεργήθη ἡ ἑλληνικὴ ἄμπελος καὶ παρήχθη διὰ πρώτην φορὰν ὑπὸ τῶν 'Ελλήνων ὁ περίφημος ἑλληνικὸς οἶνος.

Καὶ τώρα ἀκόμη ὅλη αὐτὴ ἡ παραλιακή, ὁδός, ἡ ὁποία εἶναι σκεπασμένη ἀπὸ ἀμπέλια ὑψηλὰ ὡς κυπαρίσσους, δὲν

Σημ. [1] τοῦ μυθιστορήματος Mauprat, [2] τοῦ Meunier d'Angibault, [3] τοῦ Marquis de Villemer, [4] τοῦ François de Champis, [5] τοῦ la Marc au Diable.

ἠξεύρω πῶς φέρει φυσιογνωμίαν περισσότερον ἑλληνικήν, μὲ ἓν εἶδος ναυστάθμου εἰς τὴν παραλίαν της, εἰς τὸν ὁποῖον κυματίζει ἡ ἑλληνικὴ σημαία εἰς δύο ἱστιοφόρα καὶ ἓν ἀτμόπλοιον ἐμπορικόν. Ἡ θάλασσα, ὀλίγον ταραγμένη ἔξω, μακρὰν τοῦ λιμένος, χρωματίζεται ἐκεῖ πέραν μὲ ἕνα χρῶμα ὡς μαδημένων μενεξέδων καὶ μυοσωτίδων μαζῆ, εἰς κάθε πέταλον τῶν ὁποίων ὁ ἥλιος ἀφίνει καὶ ἕνα ἀργυροῦν ψῆγμα ἀπὸ τὸν ἀτελείωτον καὶ ἀκράτητον καταρράκτην τῶν ἀκτίνων του. Ἀπὸ τοῦ σημείου ὅμως ὅπου τὰ ὅρια τῆς μεγάλης λιμενικῆς λεκάνης τὴν κολπεῖ, φέρεται μία γραμμὴ μακρά, ὡς νὰ τὴν ἐτράβηξε κανεὶς διὰ κρυσταλλίνου χάρακος. Τὸ χρῶμα ἀπὸ τῆς γραμμῆς αὐτῆς ἀλλάσσει καθ' ὁλοκληρίαν. Εἶναι λευκόν, ὑπόφαιον, ὡς συνεχὴς κρύσταλλος καὶ τὰ πλοῖα καὶ αἱ λέμβοι μέσα εἰς τὸ λευκὸν αὐτὸ ὁμοιάζουν ὡς κρυσταλλωτοισμένα καὶ αὐτά. Ἓν ἐρειπιῶδες φρούριον, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἴσως τὸ Καστελαμάρε ἔλαβε τὸ ὄνομά του, ὑψοῖ τὰς θαλασσοκτυπημένας βράχεις του καὶ τὴν βρυοσκεπῆ καὶ ἐρειπιώδη ἀρχιτεκτονικήν του εἰς τὸ μέσον τοῦ κρυστάλλου αὐτοῦ. Ἀντιμετωπίζει ἀπ' ἐκεῖ ὡς γέρων ἀπόμαχος ἀνάπηρος καὶ σκελετώδης τὸν Βεζούβιον, τὸν πάντοτε νέον, τὸν ἀνεξάντλητον εἰς φλόγας καὶ ἀτμούς· τὸν Βεζούβιον ὁ ὁποῖος κατέπιεν ἐδῶ ὁλοζώντανην τὴν ἀρχαίαν πόλιν Στάμπιαν μὲ τοὺς πολυπληθεῖς κατοίκους καὶ τὸν ῥωμαϊκὸν πολιτισμόν της, ὡς ἔθαψεν ἐκεῖ ἐντὸς μιᾶς νυκτὸς τὴν Πομπηΐαν, τὴν πόλιν τῶν ἐπαύλεων καὶ τῶν ὀργίων τῶν Ρωμαίων μεγιστάνων.

Ὅπου καὶ ἂν στρέψῃ τις τὸ βλέμμα καὶ δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ καὶ ὑψηλὰ καὶ χαμηλά, ἡ φύσις βροντοφωνεῖ τὸν θριαμβόν της, ἡ φύσις ἁπλώνει τὰ δίκτυα τοῦ κάλλους της καὶ τοῦ πλούτου της καὶ μαγεύει καὶ σαγηνεύει καὶ τρελλαίνει τὸν μικρόν, τὸν ταπεινόν, τὸν ἄσημον ἄνθρωπον. Εἶναι ἀναιδής, εἶναι λάγνος, εἶναι ἀδηφάγος καὶ ἀχόρταστος ἡ φύσις αὐτή. Ὡς ἑταῖρα ἐννοεῖ νὰ ἐπιδείξῃ ὑπὸ τὴν μεθυστικὴν τοῦ ἡλίου φωτοχυσίαν ὅλους της τοὺς θησαυρούς, καὶ τοὺς μᾶλλον μυστικοὺς καὶ ἐκείνους τοὺς ὁποίους εἰς στιγμὰς παρθενικῆς ἀγνότητος ἔκρυψεν εἰς τὰ βάθη τῶν θαλασσῶν καὶ εἰς τὰς πυκνὰς πρασινοσκεπασμένς σκιάδας τῶν δρυμῶν. Καὶ δὲν ἀφίνει πλέον οὔτε μίαν γωνίαν ἀδύτου, οὔτε μίαν σκιὰν μυστηρίου ἀφώτιστον. Ἡ κυοφορία τῆς γῆς, ἡ βλάστησις τῆς θαλάσσης, οἱ ἐρωτικοὶ ἐναγκαλισμοὶ τῶν κοραλλίων καὶ τῶν ροδακανθωτῶν ὀστράκων, τὰ πύρινα μόρια τῶν ἐγκάτων τῆς γῆς, καὶ οἱ ἠλεκτρικοὶ των σπασμωδικοὶ σπινθηρισμοί, ὅλα αὐτὰ μαζῆ, γειτονικά, ἀδελφωμένα, μεθ' ὅλας τὰς ἀνομοιότητάς των καὶ τὴν ἑτερογενῆ καταγωγήν των, τελοῦν ἐδῶ ὑπὸ τὸν γυμνὸν ὀφθαλμὸν τοῦ ἀνθρώπου τὰ ὄργια τῶν παιγνίων των καὶ τῶν ἐρώτων των καὶ τῆς χαρᾶς καὶ τῆς πανηγύρεως τῆς ζωῆς των.

Καὶ ἐνῷ ἡ θέα τῆς φυσικῆς αὐτῆς ἀλλοφροσύνης καταπλήσσει τὸν ἄνθρωπον καὶ τὸν κάμνει νὰ λησμονῇ τὴν πεζήν του ὕπαρξιν καὶ τὸν παρασύρει εἰς μίαν αἰσθητικὴν μέθην ἄλλων κόσμων καὶ ἄλλων ἡδονῶν, αἴφνης ἓν σύριγμα, ἓν σκουντούφλημα σιδηροδρομικόν, ἓν ἀγωνιῶδες ξεφύσημα ὡς ὑπερτάτου καμάτου ἀνακούφισις, μετὰ ἰλιγγιώδη δρόμον, ἐπαναφέρει εἰς τὴν πεζὴν πραγματικότητα.

Ἐφθάσαμεν. *Καστελαμάρε*, φωνάζει ὁ ὁδηγός, μὲ τὴν μονότονον φωνήν του καὶ ὅλοι συνάζουν τὰς βαλίζας καὶ τὰ ἐπανωφόρια καὶ τὰ μικρά των δέματα καὶ οἱ ἐρχόμενοι διὰ μίαν ἢ δύο ἡμέρας καὶ οἱ παραθερίζοντες ἐδῶ. Ὁ σταθμὸς καὶ ἔπειτα μία πλατεῖα, ὅπου σταθμεύουν εἰς ἡμικύκλιον αἱ ἅμαξαι, χωρὶς οὐδεὶς ἁμαξηλάτης νὰ ἔχῃ τὴν ἄδειαν νὰ κατέλθῃ ἀπὸ τὸ κάθισμά του, ἀλλ' οὔτε νὰ μετακινηθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν του. Καὶ ἔπειτα δρόμοι πλατεῖς καὶ δρόμοι στενοί, δρόμοι ἡλιολουσμένοι καὶ δενδροφυτευμένοι καὶ δρόμοι ρυπαροὶ φέρουν εἰς τὴν πόλιν.

Κοινά, στρεπτότυπα, μονότονα καὶ ἐδῶ ὅλα. Σπίτια μεγάλα, πολυώροφα καὶ σπιτάκια μικρὰ καὶ καταστήματα καὶ καφενεῖα καὶ ζαχαροπλαστεῖα καὶ ἐμπορικὰ καὶ τηλεγραφικοὶ πάσσαλοι μὲ τὰ σύρματά των καὶ τοὺς ἐκ πορσελάνης λευκοὺς μονωτῆράς των καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες τοῦ ὄχλου, ἄσχημοι καὶ ρυπαραὶ καὶ κακοενδυμέναι καὶ κυρίαι καὶ κύριοι περιποιημένοι καὶ εὔμορφοι καὶ ἵπποι καὶ ἅμαξαι καὶ κίνησις ζωηρὰ τῆς καθημερινῆς ζωῆς τῆς συναλλαγῆς καὶ ἀγὼν ἀτελείωτος τῆς ὑπάρξεως.

Ὄχι προάστειον, ὡς ἐνόμιζα, ἀλλὰ πόλις. Ὄχι ἐξοχή, ἀλλὰ κέντρον χιλιάδων ὅλων πληθυσμοῦ. Ὄχι τύποι νέοι, ἀλλὰ πάντοτε οἱ ἴδιοι Νεαπολιτανοὶ μὲ τὰς κραυγάς των τὰς ἀνάρθρους καὶ τοὺς κωμικοὺς μορφασμούς των καὶ τὴν ἀτελείωτον μιμικήν των.

Καὶ μὲ τὴν βαλίζαν μου εἰς τὴν ἅμαξαν μαζῆ μὲ τοὺς συντρόφους μου μορφάζω τώρα καὶ ἐγώ, στενοχωρημένη ἀπογοητευμένη, ἀγνοοῦσα ὅτι ὑπὲρ τὴν πόλιν αὐτὴν νέας ἡ φύσις ἡ γόησσα μοῦ ἐπιφυλάσσει ἔκπλήξεις, νέα μὲ ἀναμένει πόλις ἀναρριχημένη εἰς τὰ βουνὰ καὶ σκαλωμένη, εἰς τοὺς λόφους, πόλις κρυμμένη μέσα εἰς τὸ πράσινον καὶ πλέουσα ἡμέραν καὶ νύκτα εἰς ὁρίζοντας ὀπαλίων καὶ σμαράγδων καὶ ρουβινίων καὶ ἀμεθύστων.

Ο ΜΙΚΡΟΣ ΤΥΜΠΑΝΙΣΤΗΣ

Τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς μάχης εἰς τὰ σύνορα καμμιὰ ἑξηνταριὰ στρατιῶται τοῦ πεζικοῦ, ἀποσταλέντες ἐπί τινος λόφου, ὅπως καταλάβουν μίαν ἔρημον οἰκίαν, ἀπροσδοκήτως προσεβλήθησαν ὑπὸ δύο τουρκικῶν ταγμάτων, ἅτινα ἔπεσαν κατ' ἐπάνω των μὲ βροχὴν πυροβολισμῶν· τοὺς ἐκτύπων πανταχόθεν καὶ μόλις τοὺς ἔδωκαν καιρὸν νὰ καταφύγουν εἰς τὴν οἰκίαν καὶ νὰ κλείσουν ἑρμητικῶς τὰς θύρας, ἀφοῦ ἀφῆκαν ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης μερικοὺς φονευμένους καὶ πληγωμένους. Κλεισθέντες οἱ ἰδικοί μας, ἔσπευσαν βιαστικὰ εἰς τὰ παράθυρα τοῦ ἰσογείου καὶ τοῦ πρώτου πατώματος καὶ ἤρχισαν πυκνὸν πῦρ κατὰ τῶν προσβαλλόντων, οἵτινες πλησιάζοντες ὀλίγον κατ' ὀλίγον καὶ σχηματίσαντες ἡμικύκλιον ἀπήντων γενναίως. Τοὺς ἑξήκοντα Ἕλληνας στρατιώτας διηύθυναν δύο ὑπαξιωματικοὶ καὶ εἷς λοχαγός, γέρων, ὑψηλός, ἀδύνατος καὶ αὐστηρὸς μὲ τὴν κόμην καὶ τοὺς μύστακας λευκούς. Μαζῆ των εἶχαν ἕνα νεαρὸν Κρῆτα, παιδίον ὡς δέκα ἓξ ἐτῶν, μὲ πρόσωπον μελαγχροινόν, μὲ ὀφθαλμοὺς μαύρους ζωηροὺς καὶ λαμπερούς. Ὁ λοχαγὸς ἀπὸ τοῦ πρώτου πατώματος διηύθυνε τὴν ὑπεράσπισιν, δίδων διαταγάς, αἵτινες ὡμοίαζον μὲ πυροβολισμούς, χωρὶς νὰ φαίνεται ἐπὶ τοῦ σιδηροῦ προσώπου του οὐδὲ ἡ παραμικρὰ συγκίνησις.

Ὁ μικρός, ὀλίγον ὠχρός, ἀλλὰ δυνατὸς εἰς τοὺς πόδας του,

ἀνέβη ἐπί τινος τραπέζης. ἐστηρίχθη ἐπὶ τοῦ τοίχου καὶ ἔβγαλε τὸν λαιμόν του διὰ νὰ ἰδῇ ἔξωθεν τοῦ παραθύρου, καὶ ἔβλεπε διὰ μέσου τοῦ καπνοῦ εἰς τὴν πεδιάδα τὰ κόκκινα καλύμματα τῶν Τούρκων, οἵτινες ἐπροχώρουν βραδέως πρὸς τὰ ἐμπρός. Ἡ οἰκία ἦτο κτισμένη ἐπί τινος ὑψώματος ἀποτόμου καὶ ἀπὸ τοῦ μέρους αὐτοῦ δὲν ὑπῆρχε παρὰ ἓν ὑψηλὸν παράθυρον, τὸ ὁποῖον ἔπιπτεν εἰς μίαν σοφίταν. Ἐξ αὐτοῦ τοῦ μέρους, καὶ ὁ κατήφορος ἦτο ἐντελῶς ἐλεύθερος. Τὸ πῦρ δὲν ἐκτύπα παρὰ τὴν πρόσοψιν καὶ τὰς δύο γωνίας. Ἀλλ' ἦτο τρομακτικὸν ἡ χάλαζα τῶν μολυβδίνων σφαιρῶν, αἵτινες ἔξωθεν κατέσχιζον τοὺς τοίχους καὶ κατεκομμάτιαζαν τὰ κεραμύδια, ἐντὸς δὲ κατεκρημνίζετο ἡ στέγη, τὰ ἔπιπλα, τὰ παραθυρόφυλλα πετῶντα εἰς τὸν ἀέρα. Συντρίμματα ξύλων καὶ σύννεφα ἀσβέστου, συντρίμματα σκευῶν καὶ γυαλιῶν, συρίζοντα καὶ ἀναπηδῶντα συνετρίβοντο, τὰ πάντα μὲ θόρυβον, ζαλίζοντα τὴν κεφαλήν.

Ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν εἷς ἐκ τῶν πυροβολούντων ἀπὸ τοῦ παραθύρου στρατιωτῶν κατέπιπτεν ἐπὶ τοῦ πατώματος καὶ ἐθέτετο παράμερα. Μερικοὶ μὴ δυνάμενοι νὰ κρατηθῶσιν εἰς τοὺς πόδας των ἐπεριπάτουν ἀπὸ δωματίου εἰς δωμάτιον μὲ τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν πληγῶν των. Εἰς τὸ μαγειρεῖον ὑπῆρχεν ἤδη εἷς νεκρὸς μὲ τὸ μέτωπον συντετριμμένον.

Τὸ ἡμικύκλιον τῶν ἐχθρῶν ἐσμικρύνετο πάντοτε. Αἴφνης εἶδαν τὸν λοχαγόν, μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης ψύχραιμον, νὰ κάμνῃ κίνησιν ἀνήσυχον καὶ νὰ ἐξέλθῃ μὲ μεγάλα βήματα τοῦ δωματίου τῇ συνοδείᾳ ἑνὸς λοχίου. Μετὰ τρία λεπτὰ ἐπέστρεψε τρέχων ὁ λοχίας καὶ ἐφώναξε τὸν μικρὸν Κρῆτα, νεύων πρὸς αὐτόν, ὅπως τὸν ἀκολουθήσῃ. Τὸ παιδίον τὸν ἠκολούθησε, τρέχον πρὸς τὰ ἐπάνω διὰ τῆς ξυλίνης κλίμακος καὶ εἰσῆλθε μετ' αὐτοῦ εἰς μίαν γυμνὴν σοφίταν, ὅπου εἶδε τὸν λοχαγὸν γράφοντα μὲ μολύβι ἐπὶ τεμαχίου χάρτου. Εἰς τοὺς πόδας του ὑπῆρχεν ἓν κομμάτι σχοινί.

Ὁ λοχαγὸς ἐδίπλωσε τὸ χαρτὶ καὶ λέγει αὐστηρῶς, παρατηρῶν εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τὸν μικρόν, μὲ τὸ ψυχρὸν ἐκεῖνο βλέμμα ἐνώπιον τοῦ ὁποίου οἱ στρατιῶταί του ἔτρεμαν.

— Μικρέ!

Ὁ μικρὸς ἔθεσε τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ πιλικίου του.

Ὁ λοχαγὸς τοῦ λέγει:—Ἔχεις θάρρος;

Οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ μικροῦ ἔλαμψαν. — Μάλιστα, κύριε λοχαγέ, ἀπήντησεν.

— Κύτταξε ἐκεῖ κάτω, λέγει ὁ λοχαγός, σπρώχνων τὸν μικρὸν πρὸς τὸ παράθυρον. Εἰς τὴν πεδιάδα πλησίον τῶν πρώτων σπιτιῶν λάμπουν ὅπλα. Ἐκεῖ εἶναι οἱ ἰδικοί μας στρατοπεδευμένοι. Σὺ πάρε αὐτὸ τὸ γράμμα, πιάσου 'στὸ σχοινί, κατέβα ἀπὸ τὰ παραθυράκι, κατρακύλησε τὸν κατήφορο, πάρε τὴν πεδιάδα, φθάσε εἰς τοὺς ἰδικούς μας καὶ δῶσε τὴν ἐπιστολὴν εἰς τὸν πρῶτον ἀξιωματικὸν ὅπου θὰ συναντήσῃς. Ρίψε τὴν ζώνην καὶ τὸν σάκκον σου.

Ὁ μικρὸς ἀφήρεσε τὴν ζώνην καὶ τὸν σάκκον του, ἔβαλε τὸ χαρτὶ εἰς τὸ θυλάκιον ἐπὶ τοῦ στήθους του. Ὁ λοχίας ἔρριψεν ἔξω τὸ σχοινὶ καὶ ἐκράτησε τὴν ἄκρην του μὲ τὰς δύο του χεῖρας. Ὁ λοχαγὸς ἐβοήθησε τὸν μικρὸν νὰ περάσῃ ἀπὸ τὸ παράθυρον μὲ τοὺς ὤμους ἐστραμμένους πρὸς τὸ κενόν.

— Πρόσεξε τοῦ λέγει· ἡ σωτηρία ὅλων μας κρέμαται εἰς τὸ θάρρος καὶ τοὺς πόδας σου.

— Ἐμπιστευθῆτε εἰς ἐμέ, κύριε λοχαγέ, ἀπήντησεν ὁ μικρός, κρεμασθεὶς ἔξω ἐπὶ τοῦ σχοινίου.

— Σκύψε, κατεβαίνοντας, λέγει ὁ λοχαγὸς, κρατῶν μετὰ τοῦ λοχίου τὸ σχοινί. Ὁ Θεὸς βοηθός σου.

Μετά τινας στιγμὰς ὁ μικρὸς εὑρέθη εἰς τὸν δρόμον. Ὁ λοχίας ἔσυρεν ἄνω τὸ σχοινὶ καὶ ἀπεσύρθη. Ὁ λοχαγὸς ἔσκυψεν ὁρμητικῶς ἀπὸ τοῦ παραθύρου καὶ εἶδε τὸν μικρόν, ὅστις ἐπέτα πρὸς τὸν κατήφορον. Ἤλπιζεν ἤδη ὅτι θὰ κατορθώσῃ νὰ διαφύγῃ τὸν ἐχθρὸν ἀπαρατήρητος, ὅταν πέντε-ἕξ σύννεφα σκόνης, ἅτινα ἐσηκώνοντο ἀπὸ τὴν γῆν ἔμπροσθεν καὶ ὄπισθεν τοῦ μικροῦ, τὸν ἔκαμαν νὰ ἐννοήσῃ ὅτι ὁ μικρὸς παρετηρήθη ἀπὸ τοὺς Τούρκους, οἵτινες ἐσκόπευον ἐπ' αὐτοῦ ἄνωθεν τοῦ λόφου. Τὰ μικρὰ αὐτὰ σύννεφα ἦσαν ἀπὸ τὰς ριφθείσας σφαίρας εἰς τὸν ἀέρα. Ἀλλὰ ὁ μικρὸς ἐξηκολούθει νὰ τρέχῃ δρομαίως. Αἴφνης καταβληθεὶς κατέπεσε.—*Σκοτώθηκεν!* ὠρύχθη ὁ λοχαγός, δάκνων τὸν γρόνθον του. Ἀλλὰ δὲν εἶχε ἀκόμη τελειώσει τὴν λέξιν, ὅτε βλέπει τὸν μικρὸν νὰ σηκώνεται. — Ἀ! ἔπεσε μόνον; — εἶπε καθ' ἑαυτὸν καὶ ἀνέπνευσεν. Ὁ μικρὸς ἐπὶ τέλους ἤρχισε πάλιν νὰ τρέχῃ μὲ ὅλην του τὴν δύναμιν. Ἀλλὰ χωλαίνων, — ἕνα στραμπούλισμα, — ἐσκέφθη ὁ λοχαγός. Νέφη σκόνης ἐσηκώθησαν ἀκόμη ἐδῶ καὶ ἐκεῖ πλησίον τοῦ παιδίου, ἀλλὰ πάντοτε μακρύτερα. Ἐσώθη.

Ὁ λοχαγὸς ἔβαλε ἰκραυγὴν θριάμβου, ἀλλ' ἐξηκολούθησε νὰ τὸν παρακολουθῇ διὰ τῶν ὀφθαλμῶν, τρέμων. Ἦτο ὑπόθεσις στιγμῶν τινων ἀκόμη. Ἐὰν δὲν ἔφθανεν ἐκεῖ, ὅσον τὸ δυνατὸν ταχύτερα μὲ τὴν ἐπιστολήν, διὰ τῆς ὁποίας ἐζήτει συντόμως βοήθειαν, ἢ ὅλοι του οἱ στρατιῶται θὰ ἔπιπτον νεκροί, ἢ ὤφειλε νὰ παραδοθῇ καὶ νὰ γείνῃ αἰχμάλωτος μετ' αὐτῶν.

Τὸ παιδίον ἐνίοτε μὲν ἔτρεχε ταχύτατα, ἐνίοτε δὲ ἐβράδυνε τὸ βῆμα, χωλαῖνον, κατόπιν ἐπανήρχιζε τὸν δρόμον, ἀλλὰ πάντοτε περισσότερον κουρασμένον καὶ πολὺ συχνὰ ἐσκόνταπτε καὶ ἐσταμάτα. — Ἴσως τὸν ἤγγισε καμμία σφαῖρα ἐλαφρὰ, ἐσκέφθη ὁ λοχαγὸς καὶ ἐμέτρα ὅλας του τὰς κινήσεις φρικιῶν. Τὸ ἐνεθάρρυνε, τοῦ ὡμίλει ὡς ἂν ἦτο δυνατὸν ἐκεῖνο νὰ τὸν ἀκούσῃ. Κατεμέτρει διαρκῶς μὲ βλέμμα ζωηρὸν τὴν ἀπόστασιν μεταξὺ τοῦ τρέχοντος παιδίου καὶ τῶν λαμπόντων ὅπλων, ἅτινα ἔβλεπεν ἐκεῖ κάτω εἰς τὴν πεδιάδα ἐν μέσῳ δασῶν σιτηρῶν, χρυσιζόντων ὑπὸ τὸν ἥλιον. Ὡς τόσον ἤκουεν καὶ τὸν θόρυβον τῶν σφαιρῶν εἰς τὸ κάτω δωμάτιον. Τὰς φωνὰς ἐπιτακτικὰς καὶ λυσσώδεις τῶν ἀξιωματικῶν καὶ ὑπαξιωματικῶν, τὰς παραπονεμμένας φωνὰς τῶν πληγωμένων, καὶ τὸ κρήμνισμα τῶν ἐπίπλων καὶ τῶν τοίχων — Ἐμπρὸς, θάρρος, ἀνέκραξε παρακολουθῶν διὰ τοῦ βλέμματος τὸ παιδίον, ἐμπρὸς, τρέξε! Σταματᾷ! κατηραμένο! Ἀ! ξανατρέχει. Εἷς ἀξιωματικὸς ἀσθμαίνων τοῦ λέγει ὅτι οἱ ἐχθροί, χωρὶς νὰ παύσουν πῦρ ὑψώνουν λευκὸν σημεῖον, ἵνα τοὺς εἰδοποιήσουν νὰ παραδοθοῦν. — Ἂς μὴν ἀπαντήσουν! ἀνέκραξε, χωρὶς νὰ ξεκολλήσῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀπὸ τὸ παιδίον, τὸ ὁποῖον ἦτον ἤδη εἰς τὴν πεδιάδα, ἀλλὰ καὶ δὲν ἔτρεχε πλέον· τοῦ ἐφαίνετο μόλις συρόμενον.--Ἀλλὰ πήγαινε! ἀλλὰ τρέξε! ἔλεγεν ὁ λοχαγὸς, σφίγγων τοὺς ὀδόντας καὶ τοὺς βραχίονας: Σκοτώσου, πέθανε μικρὲ, ἀλλὰ φθάσε! Κατόπιν ἔρριψε φρικώδη βλασφημίαν. — Ἀ! ὁ

ἄθλιος ὀκνηρὸς ἐκάθησε! Τὸ παιδίον ὡς τόσον, τοῦ ὁποίου μέχρι τῆς στιγμῆς αὐτῆς ἐφαίνετο ἡ κεφαλὴ ἄνωθεν τῶν στάχεων τοῦ σανοῦ, ἐγένετο ἄφαντον ὡς νὰ εἶχε πέσει. Ἀλλὰ μετά τινα στιγμὴν ἡ κεφαλὴ καὶ πάλιν ἀναφαίνεται· ἐπὶ τέλους ἐχάθη ὄπισθεν τοῦ φράκτου καὶ ὁ λοχαγὸς δὲν τὸ εἶδε πλέον. Τότε κατέβη μανιώδης. Αἱ σφαῖραι ἔπιπτον βροχηδόν. Τὰ δωμάτια ἦσαν γεμάτα ἀπὸ πληγωμένους, μερικοὶ ἐκ τῶν ὁποίων ἐστρέφοντο περὶ ἑαυτοὺς ὡς μεθυσμένοι, στηριζόμενοι εἰς τὰ ἔπιπλα. Οἱ τοῖχοι καὶ τὰ πατώματα ἦσαν γεμάτα ἀπὸ αἵματα. Τὰ πτώματα κατέκειντο εἰς τὸ μέσον τῶν θυρῶν. Ὁ λοχαγὸς εἶχε τὸν δεξιὸν βραχίονα πληγωμένον· ὁ καπνὸς καὶ ἡ σκόνη ἐσκέπαζε τὰ πάντα.

— Θάρρος! ἀνέκραξεν ὁ λοχαγός. Μείνατε εἰς τὰς θέσεις σας! Ἔρχεται βοήθεια! ἀκόμη ὀλίγον θάρρος! Οἱ Τοῦρκοι εἶχον πλησιάσει περισσότερον. Διεκρίνοντο ἐκεῖ κάτω, ἐν μέσῳ τοῦ καπνοῦ τὰ πρόσωπά των τὰ πελιδνά. Ἠκούοντο μετὰ τῶν πυροβολισμῶν αἱ ἄγριαι φωναί των, αἱ ὁποῖαι ὑβριστικῶς τοὺς εἰδοποίουν νὰ παραδοθοῦν, ἀπειλοῦσαι ἐξολόθρευσιν. Στρατιῶται τινες καταληφθέντες ὑπὸ τοῦ φόβου ἀπεμακρύνθησαν τοῦ παραθύρου. Οἱ ὑπαξιωματικοὶ τοὺς ὤθουν πρὸς τὰ ἐμπρός. Ἀλλὰ τὸ πῦρ τῆς ἀμύνης ἤρχισε νὰ ἐλαττώνεται, ἡ ἀποθάρρυνσις ἐφάνη ἐπὶ τῶν προσώπων ὅλων καὶ καθίστατο πλέον ἀδύνατον νὰ ἀντισταθοῦν περισσότερον. Δι' ὀλίγας στιγμὰς οἱ Τουρκικοὶ πυροβολισμοὶ ἠραιώθησαν καὶ φωνὴ βροντώδης ἀνέκραξε, πρῶτον Τουρκιστί, κατόπιν δὲ καὶ Ἑλληνιστί: — *Παραδοθῆτε.*

— Ὄχι, ἐκραύγασεν ὁ λοχαγὸς ἀπὸ ἑνὸς παραθύρου. Καὶ τὸ πῦρ ἐπανήρχισε πυκνότερον καὶ λυσσωδέστερον ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν. Ἀκόμη ἔπιπτον στρατιῶται. Ἤδη περισσότερα ἀπὸ ἓν παράθυρον ἔμεναν χωρὶς ὑπερασπισιν. Ἡ μοιραία στιγμὴ ἐπλησίαζεν. Ὁ λοχαγὸς ἀνέκραξε σφίγγων τοὺς ὀδόντας του: — Δὲν ἔρχεται! δὲν ἔρχεται! Καὶ περιήρχετο τὰ δωμάτια ἔξω φρενῶν, λυγίζων τὴν σπάθην του μὲ κινήσεις σπασμωδικάς, ἀποφασισμένος νὰ ἀποθάνῃ.

Ὅταν εἷς λοχίας, καταβκίνων ἐκ τοῦ ἐπάνω πατώματος, ἔβαλε ἰσχυροτάτην κραυγήν: — *Ἔρχονται!*

— Ἔρχονται, ἐπανέλαβεν ὁ λοχαγὸς μὲ χαροποιὰν φωνήν.

Εἰς τὴν φωνὴν αὐτὴν ὑγιεῖς, πληγωμένοι, ἀξιωματικοὶ καὶ ὑπαξιωματικοί, ἐρρίφθησαν ἐπὶ τῶν παραθύρων καὶ ἡ ἀντίστασις ἐγίνετο καὶ πάλιν ἀγρία. Μετά τινας στιγμὰς ἤρχισαν νὰ παρατηροῦν κάποιαν ἀβεβαιότητα καὶ ἀκαταστασίαν μεταξὺ τῶν ἐχθρῶν. Πάρκυτα καὶ βιαστικὰ ὁ λοχαγὸς συνήθροισεν ἓν μικρὸν τάγμα εἰς τὸ κάτω δωμάτιον, ὅπως ἐπιπέσῃ αἰφνιδίως κατὰ τοῦ ἐχθροῦ μὲ τὰς λόγχας εἰς τὰ ὅπλα. Κατόπιν ἀνέβηκεν ἐπάνω.

Μόλις εἶχε φθάσει καὶ ἤκουσαν ἐσπευσμένα βήματα συνοδευμένα ἀπὸ «Ζήτω» ἀτελείωτα καὶ εἶδον ἀπὸ τὰ παράθυρα ἐρχόμενον πρὸς τὰ ἐμπρὸς ἐν μέσῳ τοῦ καπνοῦ μίαν φάλαγγα ἱππικοῦ, σπεύδουσαν μὲ ἀπστραπτούσας λόγχας εἰς τὸν ὁρίζοντα, αἵτινες ἔπιπτον ἐπὶ τῶν κεφαλῶν, ἐπὶ τῶν ὤμων καὶ τῶν τραχήλων τοῦ ἐχθροῦ. Τότε τὸ μικρὸν τάγμα ἐξώρμησε μὲ τὰς λόγχας πρὸς τὰ κάτω ἐκτὸς τῆς θύρας. Οἱ ἐχθροὶ ἀμφέβαλλον, διεσκορπίζοντο καὶ ἔφευγον. Τὸ πεδίον ἔμεινε κενόν, ἡ οἰκία ἠλευθερώθη καὶ μετά τινας στιγμὰς δύο τάγματα Ἑλληνικοῦ πεζικοῦ καὶ δύο πυροβόλα κατεῖχον τὸν λόφον.

Ὁ λοχαγὸς μὲ τοὺς ἐναπομείναντας στρατιώτας ἡνώθη μετὰ τῶν ἄλλων, μαχόμενος ἀκόμη καὶ ἐπληγώθη ἐλαφρῶς εἰς τὸν ἀριστερὸν βραχίονα. Τὴν ἑπομένην ἡμέραν ἐπολέμησαν ἀκόμη καὶ οἱ Ἕλληνες ἐνικήθησαν ἂν καὶ ἐμάχοντο μετὰ πολλῆς γενναιότητος ἕνεκα δὲ τοῦ μεγάλου ἀριθμοῦ τῶν Τούρκων ἠναγκάσθησαν νὰ ὑποχωρήσουν. Ὁ λοχαγὸς ἂν καὶ πληγωμένος ἔκαμεν ὅλον τὸν δρόμον πεζῇ μὲ τοὺς στρατιώτας του, κουρασμένος καὶ σιωπηλὸς καὶ ἔφθασεν εἰς Λάρισσαν πρὸς τὸ ἑσπέρας τῆς ἄλλης ἡμέρας. Ἐζήτησεν ἀμέσως τὸν ἀξιωματικόν του, τὸν ὁποῖον περιέθαλπεν ὁ Ἐρυθρὸς Σταυρὸς καὶ ὅστις ὤφειλε νὰ εἶχε φθάσει πρὸ αὐτοῦ. Τοῦ ὑπέδειξαν μίαν ἐκκλησίαν, τὴν ὁποίαν εἶχον μεταβάλει εἰς πρόχειρον νοσοκομεῖον. Διηθύνθη ἐκεῖ. Ἡ ἐκκλησία ἦτο γεμάτη ἀπὸ πληγωμένους, οἵτινες ἦσαν ἐξηπλωμένοι εἰς κλίνας καὶ εἰς στρώματα τοποθετημένα ἐπὶ τοῦ πατώματος. Δύο ἰατροὶ καὶ πολλοὶ νοσοκόμοι τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ ἐπηγαινο-ἤρχοντο βιαστικοί. Καὶ ἠκούοντο ἀσθενεῖς φωναὶ καὶ σπαρακτικοὶ ἀναστεναγμοί. Μόλις εἰσῆλθεν ὁ λοχαγὸς, ἐσταμάτησε στρέψας τοὺς ὀφθαλμοὺς γύρῳ καὶ ζητῶν τὸν ἀξιωματικόν του. Τὴν στιγμὴν αὐτὴν ἤκουσε νὰ τὸν φωνάζουν μὲ ἀσθενῆ φωνήν. Κύριε λοχαγέ, κύριε λοχαγέ. Ἔστρεψεν: Ἦτο τὸ παιδί, ἐξηπλωμένον εἰς ἕνα μικρὸ κρεβάτι σκεπασμένο μέχρι τοῦ στήθους μὲ μίαν πρόστυχη κουρτίνα παραθύρου, μὲ χρώματα ἀσπροκόκκινα. Εἶχε τοὺς βραχίονας ἐκτός, ἦτο ὠχρὸν καὶ ἀδύνατον ἀλλὰ μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς πάντοτε ἀκτινοβολοῦντας ὡς μαύρους ἀδάμαντας.

— Εἶσαι ἐδῶ ἐσύ, ἠρώτησεν ὁ λοχαγὸς ἔκπληκτος, ἀλλὰ πάντοτε σοβαρός. Εὖγε! ἔκαμες τὸ καθῆκον σου.

— Ἔκαμα τὸ καθῆκον μου, ἀπήντησεν ὁ μικρός.

— Ἔχεις πληγωθῆ; ἠρώτησεν ὁ λοχαγὸς, ζητῶν πάντοτε διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τὸν ἀξιωματικόν του εἰς τὰς πλησίον κλίνας.

— Τί θέλετε! εἶπεν ὁ μικρός, εἰς τὸν ὁποῖον ἔδιδε θάρρος ἡ ὑπερήφανος εὐχαρίστησις, ὅτι ἦτο πληγωμένος εἰς τὸν πόλεμον, ἄνευ τοῦ ὁποίου οὐδέποτε θὰ ἐτόλμα νὰ ἤνοιγε τὸ στόμα ἐνώπιον αὐτοῦ τοῦ λοχαγοῦ. — Ἔτρεξα καλὰ ἐγώ, σκυμμένος, ἀλλὰ μὲ εἶδαν ἀμέσως. Θὰ ἔφθανα εἴκοσι λεπτὰ προτήτερα, ἂν δὲν μὲ ἐκτυποῦσαν. Εὐτυχῶς καὶ ἦρα ἀμέσως ἕνα ἀξιωματικὸν καὶ τοῦ ἔδωκα τὴν ἐπιστολήν. Ἀλλὰ ὕστερα ἀπ' αὐτὸ τὸ χάϊδι τῆς σφαίρας, ἡ κατάβασίς μου δὲν ἦτο πολὺ εὐχάριστον! Ἀπέθνηκα ἀπὸ τὴν δίψαν, ἐφοβούμην ὅτι δὲν θὰ ἐπρόφθανα νὰ φθάσω. Ἔκλαια ἀπὸ λύσσαν, σκεπτόμενος ὅτι εἰς κάθε λεπτὸν ἀργοπορίας μου ἕνας ἐκεῖ ἐπάνω ἐπήγαινεν εἰς τὸν ἄλλον κόσμον. Ἀρκεῖ· ἔκαμα ὅτι ἠμποροῦσα. Εἶμαι εὐχαριστημένος. Ἀλλὰ συγχωρήσατε, κύριε λοχαγέ, χάνετε αἷμα.

Καὶ τῷ ὄντι ἐκ τῆς παλάμης τοῦ λοχαγοῦ, κακῶς ἐπιδεμένης, ἔτρεχον ἐκ τῶν δακτύλων σταγόνες αἵματος.

— Θέλετε νὰ σᾶς σφίξω ἐγὼ τὸν ἐπίδεσμον, κύριε λοχαγέ;

— Δώσατέ μου μίαν στιγμήν. Ὁ λοχαγὸς ἔτεινε τὴν ἀριστεράν του χεῖρα καὶ ἤπλωσε τὴν δεξιάν, ὅπως βοηθήσῃ τὸν μικρὸν νὰ τοῦ λύσῃ τὸν ἐπίδεσμον καὶ νὰ τὸν ξαναδέσῃ. Ἀλλὰ τὸ παιδίον μόλις ἀνεσηκώθη ἀπὸ τὸ μαξιλάρι του ὠχρίασε καὶ ἠναγκάσθη νὰ κατεβάσῃ τὴν κεφαλήν.

— Ἀρκεῖ, ἀρκεῖ τοῦ λέγει ὁ λοχαγὸς, παρατηρῶν αὐτὸν

καὶ ἀποσύρων τὴν χεῖρά του, τὴν ὁποίαν ὁ μικρὸς ἐπέμενε νὰ κρατῇ διὰ τῆς βίας. Κύτταξε τὴ δουλειά σου, ἀντὶ νὰ σκέπτεσαι τοὺς ἄλλους, ἐπειδὴ καὶ τὰ ἐλαφρότερα πράγματα ὅταν ἀμελήθοῦν, δύνανται νὰ γείνουν σοβαρά.

Ὁ μικρὸς ἐκίνησε τὴν κεφαλήν.

— Ἀλλὰ σύ, τοῦ λέγει ὁ λοχαγὸς, παρατηρῶν αὐτὸν προσεκτικῶς, θὰ ἔχασες πολὺ αἷμα, σύ, γιὰ νὰ εἶσαι ἀδύνατος εἰς τόσον βαθμόν!

— Ἔχασα πολὺ αἷμα! ἀπήντησε τὸ παιδίον μὲ μελαγχολικὸν μειδίαμα. Ἄλλο τίποτε ἀπὶ αἷμα. Κυττάξετε. Καὶ ἀπέσυρε τὸ σκέπασμα. Ὁ λοχαγὸς ὠπισθοχώρησε, φρικιῶν. Τὸ παιδίον δὲν εἶχε πλέον παρὰ μόνον ἕνα πόδα. Ἡ ἀριστερὰ κνήμη του εἶχε κοπῆ ἄνωθεν τοῦ γόνατος. Τὸ τραῦμα εἶχεν ἐπιδεθῆ, καὶ οἱ ἐπίδεσμοι ἦσαν ἐρυθροὶ ἐκ τοῦ αἵματος.

Κατ' αὐτὴν τὴν στιγμὴν διῆλθεν εἷς στρατιωτικὸς ἰατρὸς μικρὸς καὶ εὐτραφὴς μὲ τὰς χειρίδας τοῦ ὑποκαμίσου ἀνεστραμμένας. — Ἀ! κύριε Λοχαγέ, τοῦ λέγει, δεικνύων τὸ παιδίον. — Ἰδοὺ ἓν σοβαρὸν τραῦμα! Μία κνήμη τὴν ὁποίαν ἠδυνάμεθα νὰ σώσωμεν εὐκολώτατα, ἐὰν δὲν τὴν εἶχε τόσον κουράσει. Μία κατηραμένη φλόγωσις μᾶς ἠνάγκασε νὰ τὴν κόψωμεν ἀμέσως. Ὦ! Μὰ τὶ παιδί, σᾶς βεβαιῶ· δὲν ἔχυσεν ἕνα δάκρυ, καὶ δὲν ἔβαλε οὔτε μιὰ φωνή! Ἤμην ὑπερήφανος, διότι ἦτο Ἕλλην τὴν στιγμὴν, καθ' ἣν τοῦ ἔκαμνα τὴν ἐγχείρησιν· λόγον τιμῆς. Αὐτὸς εἶναι ἀπὸ καλὴν γενεὰν μὰ τὸν Θεόν. Καὶ ἀνεχώρησε τρέχων. Ὁ λοχαγὸς ἐζάρωσε τὰ μεγάλα καὶ λευκά του φρύδια καὶ ἐκύτταξε κατάματα τὸν μικρόν, σκεπάζων αὐτόν. Κατόπιν βραδέως καὶ χωρὶς ὁ ἴδιος νὰ τὸ προσέξῃ, παρατηρῶν αὐτὸν πάντοτε, ὕψωσε τὴν χεῖρα εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ ἀπεκαλύφθη.

— Κύριε λοχαγέ, ἀνέκραξε τὸ παιδίον ἔκπληκτον. — Τί κάμνετε, κύριε λοχαγέ; Δι' ἐμέ!

Καὶ τότε αὐτὸς ὁ χυδαῖος, ὁ βάναυσος στρατιώτης, ὅστις οὐδέποτε εἶχεν εἰπεῖ λέξιν γλυκεῖαν εἰς κατώτερόν του, ἀπήντησε μὲ φωνὴν ὑπερβολικὰ τρυφερὰν καὶ γλυκεῖαν.

— Δὲν εἶμαι παρὰ εἷς λοχαγός. Σὺ εἶσαι ἥρως. Κατόπιν ἐρρίφθη μὲ ἀνοικτὰς τὰς ἀγκάλας του εἰς τὸ παιδίον καὶ τὸ ἠσπάσθη τρεῖς φορὰς εἰς τὴν καρδίαν.

Μίμησις (Κατὰ τὸν de Amicis) **Ἀθηνᾶ Μοντουόρη**

ΚΟΣΜΗΤΙΚΑΙ ΟΙΚΙΑΚΑΙ ΤΕΧΝΑΙ

ΞΥΛΟΓΛΥΠΤΙΚΗ

Μεταξὺ τῶν εὐκολωτέρων καὶ μᾶλλον διασκεδαστικῶν γυναικείων τεχνῶν, τὰς ὁποίας δύναταί τις νὰ ἐξασκήσῃ κατ' οἶκον καὶ αἱ ὁποῖαι ἠμποροῦν νὰ δώσουν τὸν ἄρτον της εἰς τὴν πτωχὴν καὶ νὰ στολίσουν ἀνεξόδως τὴν αἴθουσαν τῆς εὐπόρου εἶνε ἡ ξυλογλυπτική.

Εἶναι ἴσως ἡ μόνη τέχνη, τὴν ὁποίαν χωρὶς διδάσκαλον καὶ χωρὶς εἰδικὴν διδασκαλίαν ἠμπορεῖ νὰ μάθῃ τις, καὶ διὰ τῆς ὁποίας κατασκευάζονται ὡραῖα ἀντικείμενα πολυτελείας μὲ ἐλάχιστα ἔξοδα. Ὁλόκληροι βιβλιοθῆκαι, ἐταζέρκι, κονσόλαι καὶ μικρὰ ἔπιπλα καὶ σκεύη οὐδεμιᾶς ἀξίας, δύνανται νὰ λάβουν ἀμέσως ἐπισημότητα πλούτου καὶ τέχνης, καὶ νὰ καταστῶσι πολύτιμα διὰ τῆς ξυλογλυπτικῆς.

Διὰ νὰ ἐπεξεργασθῶμεν μίαν σανίδα ἢ μίαν πλάκα μεταλλίνην, ἀνάγκη νὰ ἐργασθῶμεν ἐπὶ ὡρισμένου σχεδίου, τοῦ ὁποίου, ἐὰν μὲν εἰξεύρωμεν ἰχνογραφίαν, ζωγραφίζομεν μὲ μολύβι τὰς γραμμὰς καὶ τὰ σχήματα, ἢ τὸ ὁποῖον ἀφοῦ ζωγραφήσωμεν ἐπὶ χάρτου, κολλῶμεν ἐπὶ τοῦ ξύλου, τὸ ὁποῖον θέλομεν νὰ ἐπεξεργασθῶμεν.

Τὸ ξύλον, τὸ ὁποῖον μεταχειριζόμεθα διὰ σκάλισμα, πρέπει νὰ εἶναι σκληρόν, μὲ ἴνας πυκνάς, ὅπως τὸ ξῦλον τῆς ἀχλαδιᾶς, τῆς καρυδιᾶς, τοῦ παλισάνδρου, τοῦ acajou, διὰ τὰ σκοτεινὰ χρώματα· τῆς συκομορέας, τῆς καστανιᾶς, ξύλου λευκοῦ.

Ἡ δρῦς καὶ ἡ φηγὸς ἔχουν ξῦλον εὔθραυστον, διὰ τοῦτο ἀκατάλληλον. Ἐν γένει τὸ λευκὸν ξῦλον, ὡς πολὺ ξηρὸν, προτιμᾶται, χρωματίζεται δὲ κατόπιν μὲ χρῶμα δρυός, εἴτε μὲ τὸν χυμὸν καρυοφύλλων, εἴτε μὲ σκόνιν *santal* ξύλου Ἰνδιῶν.

Τὸ ξῦλον πρέπει νὰ ἔχῃ πάχος ἀνάλογον πρὸς τὸ σκεῦος ἢ τὸ ἔπιπλον, τὸ ὁποῖον θὰ ἐπεξεργασθῇ τις. Διὰ τὰ μικρὰ ἀντικείμενα, τὰ καθαρῶς κοσμητικά, ὡς πλαίσια εἰκόνων, κάνιστρα κ.ἄ, τὸ παχὺ ξῦλον ἀποβαίνει καὶ δύσκολον εἰς τὴν ἐπεξεργασίαν καὶ βαρὺ καὶ ἄχαρι διά τὸ ἀντικείμενον. Τὸ πάχος λοιπὸν τοῦ ξύλου πρέπει νὰ ἔχῃ τὰς ἑξῆς ἀναλογίας ἐν σχέσει πρὸς τὰ ἐπεξεργαζόμενα ἀντικείμενα:

8 – 10	χιλιόμετρα	δι' ἐταζέραν ἁπλοῦ σχεδίου.
4 – 6	»	» λεπτοῦ καὶ πολυπλόκου σχεδίου
3 – 5	»	διὰ πλαίσιον φωτογραφικὸν
2 – 4	»	διὰ κάνιστρον.

Διὰ νὰ ἀφαιρέσητε καὶ τὴν ἐλαχίστην ἀνωμαλίαν τῆς ἐπιφανείας τοῦ ξύλου, μεταχειρίζεσθε τὸ σύνηθες διὰ τὴν ξυλογλυπτικὴν ξύστρον. Μετὰ ταῦτα τρίβετε τὸ ξῦλον μὲ γυαλόχαρτον. Κατόπιν, ὅταν τὸ ξῦλον εἶναι ἐντελῶς λεῖον, ἢ σχεδιάζετε ἐπ' αὐτοῦ μὲ μολύβι τὸ σχέδιον, ἢ κολλᾶτε τὸ ἐπὶ χάρτου ζωγραφισμένον σχέδιόν σας μὲ κόλλαν, ἢ μὲ γομαράμπικαν.

Τὸ κόλλημα τοῦ σχεδίου ἀπαιτεῖ μεγάλην προσοχήν. Ἐὰν ὅλον τὸ χαρτὶ μουσκευθῇ μὲ κόλλαν, τότε κατ' ἀνάγκην τὸ σχέδιον μεγαλώνει καὶ αἱ ἀπαιτούμεναι διὰ τὸ πλαίσιον ἢ τὸ ἔπιπλον ἀναλογίαι τῶν ἄκρων δὲν τηροῦνται. Πρὸς ἀποφυγὴν τούτου, κόπτετε πρῶτον τὸ ξῦλον εἰς τὰ ἀνάλογα σχήματα καὶ μετὰ ταῦτα τοποθετεῖτε ἐπ' αὐτοῦ τὸ σχέδιον.

Ἀλλὰ καὶ κατ' εὐθεῖαν ἐπὶ τοῦ ξύλου σχεδιάζετε, ἐὰν προσαρμόσητε ἀκριβῶς τὸ σχέδιόν σας καὶ μὲ αἰχμηρὸν ἀντικείμενον παρακολουθεῖτε τὰς γραμμὰς τοῦ σχεδίου σας, ἃς χαράσσετε οὕτως ἐπὶ τοῦ ξύλου. Τὸ αὐτὸ γίνεται καὶ διὰ τὸ βερνικωμένον ξῦλον, ἀλλὰ μὲ προσοχὴν κατὰ τὸ χάραγμα νὰ μὴ σχισθῇ τὸ χαρτὶ καὶ ἐκτοπισθῇ τὸ σχέδιον.

Πρὶν ἀρχίσετε νὰ χαράσσετε τὸ ξῦλον, σχηματίζετε καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τῶν γραμμῶν τοῦ σχεδίου πυκνὲς τρύπες, μεγαλητέρας δὲ τοιαύτας εἰς τὰς γωνίας καὶ καμπάς. Τὸ ἀνάλογον ἐργαλεῖον εὑρίσκεται εἰς τὴν συσκευὴν τῆς ξυλογλυπτικῆς, τὴν ὁποίαν φροντίζουν νὰ προμηθευθοῦν πάντοτε μὲ ὅλα τὰ ἀπαιτούμενα ἐργαλεῖα αἱ ἐρασιτέχνιδες.

Τὸ κυρίως σκάλισμα γίνεται μὲ λίμες μικρὲς καὶ πολὺ λεπτές, μήκους 12 – 16 centimètres, αἱ ὁποῖαι στοιχίζουν

ἀπὸ 30—50 λεπτ. ἡ δωδεκάς. Ἵνα τεθῶσιν εἰς ἐνέργειαν, μεταχειρίζονται χειροκίνητον μικρὸν μηχανισμόν, ὁ ὁποῖος ὁμοιάζει κονδυλοφόρον, καὶ ἔχει μικροὺς τροχίσκους.

Τὸ πρὸς ἐργασίαν ξῦλον τίθεται ἐπὶ μικρᾶς τετραγώνου βάσεως ἐν εἴδει τελάρου μὲ πόδια, τὴν ὁποίαν δύναταί τις νὰ στηρίξῃ εἰς οἵαν δήποτε τράπεζαν.

Διὰ νὰ μὴν κινῆται, θέτετε εἰς τὸ συγκρατοῦν τὰ δύο πόδια ξῦλον, εἰς τὴν βάσιν δηλαδή, ἐν βαρὺ ἀντικείμενον. Θέτετε οὕτω τὸ πρὸς ἐπεξεργασίαν ξῦλον ἐπὶ τοῦ τετραγώνου σας, προσαρμόζετε τὴν λίμαν σας ἐπὶ τοῦ σχεδίου καὶ ἡ ἐκτέλεσις βαίνει ἀπροσκόπτως.

Ἀλλὰ δι' ἐκείνας, αἱ ὁποῖαι πρόκειται νὰ μετέλθουν ὡς ἐπάγγελμα τὴν ξυλογλυπτικήν, συνιστῶμεν ὡς ἀπαραίτητον τὴν προμήθειαν τῆς μικρᾶς μηχανῆς, ἡ ὁποία συγκρατεῖ τὸ ξῦλον καὶ ἀφίνει ἐλευθέρας καὶ τὰς δύο χεῖρας διὰ τὴν ἐκτέλεσιν. Μόνον μὲ 38 — 40 φρ. ἠμπορεῖ τις νὰ προμηθευθῇ τοιαύτην μηχανὴν μὲ ὅλα τὰ συναφῆ της ἐργαλεῖα καὶ ἐξαρτήματα. Καὶ τὰ κατάλληλα ξῦλα πωλοῦνται ἕτοιμα ἀπὸ 3—10 φρ. τὸ τετραγ. μέτρον, ὡς καὶ πάντα τὰ σχετικὰ σχέδια.

Φιλότεχνος

ΑΙ ΝΕΥΡΙΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ

Πολλαὶ γυναῖκες ἐπαναλαμβάνουν συχνὰ τὴν φράσιν «εἶμαι νευρική», μὲ τὴν μεγαλειτέραν ἀδιαφορίαν καὶ οὕτως εἰπεῖν εὐχαρίστησιν, διότι τὰ νεῦρα εἶναι πολὺ τοῦ συρμοῦ. Ἀλλὰ δὲν δύναταί τις νὰ φαντασθῇ πόσας ὁ συρμὸς αὐτὸς ἐπάγεται ἀσθενείας, ἰδιοτροπίας καὶ πόσους καταστρέφει χαρακτῆρας. Οἱ ἰατροὶ ἀποδίδουν εἰς τὰ νεῦρα καὶ πλείστας ἄλλας ἀσθενείας. Ἡ ἀδυναμία, ἡ ὠχρότης, αἱ κεφαλαλγίαι προέρχονται ἀναμφιβόλως ἐκ τῆς νευρικῆς καταστάσεως. Δὲν ἔχει τις διάθεσιν πρὸς φαγητόν, καὶ εἰς τοῦτο συντελοῦν τὰ νεῦρα. Ἀλλ' ἐπὶ τῇ προφάσει τῶν νεύρων γίνονται πολλὰ κακά. Αἱ δῆθεν νευρικαὶ σηκόνονται ἀργά, μακρύνουν ἀμέτρως τὸν καιρὸν τῆς τουαλέττας των, ἀποφεύγουν ὅλας τὰς συγκινήσεις καὶ ζητοῦν μόνον τὴν εὐζωΐαν των. Τὸ ἐγώ των κατέχει τρομερὰς διαστάσεις καὶ δὲν ἀφίνει θέσιν διὰ τὸν σύζυγον, τὰ τέκνα ἢ τὰς φίλας.

Τὸ χείριστον εἶναι ὅτι τὰ τέκνα καταντοῦν καὶ ἐκεῖνα νευρικὰ εἰς τὴν μεμολυσμένην ἐκείνην ἐκ τῆς μητρὸς ἀτμόσφαιραν. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ συρμοῦ τούτου εἶναι ἄμετροι αἱ δυστυχοῦσαι οἰκογένειαι, αἱ δυσηρεστημέναι φίλαι, τὰ ἀνυπόφορα παιδιά. Οὔτε πίστις πλέον, οὔτε ἀρετή, οὔτε θάρρος, οὔτε αὐταπάρνησις· ὅλα αὐτὰ ὑπερβαίνουσι τὰς δυνάμεις τῶν νευρικῶν.

Διὰ νὰ κατορθώσωμεν τὴν θεραπείαν τῶν νεύρων δέον νὰ μὴ δίδωμεν προσοχὴν εἰς τὰς ἰδιοτροπίας τῶν νευρικῶν καὶ νὰ ἐμπνέωμεν θέλησιν καὶ θάρρος πρὸς κατευνασμὸν τῆς φαντασίας. Εἶσθε ἀδύνατος ἢ ἀναιμική, γυμνασθῆτε, μεταχειρισθῆτε πᾶν μέσον, ὅπως ἀναλάβητε· διασκεδάσατε μὲ κάθε τρόπον τὰ νέφη, ἅτινα σᾶς σκιάζουν τὴν καλὴν ὁδόν. Ἀφήνετε τὰ παιδιὰ νὰ παίζουν, νὰ γελοῦν νὰ ἀποκτοῦν δύναμιν καὶ ὑγείαν. Ἀφίσατε εἰς τὰ νεῦρα τὴν μόνην ἐξουσίαν νὰ δονοῦνται εἰς τὴν φωνὴν τῆς ἀγαθοεργίας καὶ τοῦ ἐλέους.

Αἱ γυναῖκες δέον νὰ ἀγωνίζωνται ὅπως καταστῶσι κόραι παραδειγματικαί, σύζυγοι ἀφωσιωμέναι, μητέρες θαυμασταί, τέλειαι οἰκοκυραὶ καὶ εἰλικρινεῖς φίλαι.

Διὰ νὰ κατορθωθῇ τοῦτο, δέον παντοίαις δυνάμεσι νὰ ὑπερνικήσουν τὴν φανταστικὴν τῶν νεύρων ἀσθένειαν. Μία ἐξαφνίζεται τρομερὰ εἰς τὸν θόρυβον ὅπλου, ἄλλη δὲν ὑποφέρει τὰ ἀρώματα τῶν ἄλλων, ἄλλαι αἰσθάνονται ἀποστροφὴν διὰ τὰς ἀράχνας, τοὺς ποντικοὺς καὶ ἄλλα ζῷα καὶ ἔντομα. Ὅλα αὐτὰ δικαιολογοῦνται μὲ τὰ νεῦρα, χωρὶς νὰ ἀποβάλλουν ποσῶς τὸν χαρακτηρισμὸν τοῦ γελοίου. Ἀνάγκη ἀπὸ τῆς μικρᾶς ἡλικίας νὰ διορθώνωνται τὰ τοιαῦτα ἐλαττώματα καὶ νὰ ἐπαναλαμβάνεται συχνὰ εἰς τὰς νεάνιδας ὅτι γυνὴ νευρικὴ εἶναι *συνώνυμος* τοῦ ἀηδής. Πρὸ πάντων μία μήτηρ ὀφείλει νὰ ἀποφεύγῃ νὰ φαίνεται νευρική, ἔχουσα ὑπ' ὄψιν ὅτι τὰ παιδιὰ ἀπομιμοῦνται ὑπερβολικὰ τὰ ἐλαττώματα τῶν γονέων των.

Τώρα πλέον ἢ πάντοτε χρειάζεται δύναμις καὶ σθένος εἰς τὴν ζωήν, ἡ ὁποία καθίσταται περίπλοκος καὶ δύσκολος καὶ ἀπαιτεῖ καρδίας σιδηρᾶς. Ἡ γυνὴ ἡ χειραφετουμένη καθημερινῶς ἔχει ἀνάγκην ψυχικῆς καὶ ὑλικῆς δυνάμεως, πρέπει νὰ εἶναι ὑγιὴς καὶ ρωμαλέα ἵνα ἀντέχῃ καὶ βαδίζῃ ἐλευθέρως πρὸς τὰ ἐμπρός. Διὰ νὰ κατορθώσῃ τοῦτο, εἶναι ἀπαραίτητον νὰ φυλάττῃ τὰ νεῦρά της ὑγιῆ.

Ἀναμένουσαι τὸ μέλλον, ἂς ζήσωμεν μὲ τὸ παρὸν ὅσον τὸ δυνατὸν ὀλιγώτερον δυσάρεστα. Δὲν ὑπάρχει δυστυχεστέρα ζωὴ τῆς νευρικῆς γυναικός.

Ἀθηνᾶ Βλασσοπούλου

ΣΤΑ ΧΡΥΣΑΝΘΕΜΑ

Σὰν ἴριδες γλυκόχρωμες, ἀκτῖνες μαγεμμένες,
Ἄφοβα ξεδιπλώνετε τὰ πλούσιά σας κάλλη,
Σὲ 'μέρες ἀχνοπρόσωπες, συννεφοσκεπασμένες,
Στὴν πρώτη παγερὴ πνοὴ τοῦ Γέρου—ἀσπρομάλλη.

Σεῖς μόνα συντροφεύετε τὴ νύφη τὴ θλιμμένη,
Ποῦ λίγο λίγο σβύνεται, σιγὰ-σιγὰ πεθαίνει,
Γιατὶ ὁ ἥλιος π' ἀγαπᾷ μὲ ὅλην τὴν καρδιά της,
Κρύβει τὸ φῶς του τὸ χρυσό, δὲ θέλει τὴ θωριά της.

Μὰ σὰν ἐλπίδα ὕστερη ποῦ 'ρτὴν καρδιὰ ἀνθίζει
Ὅταν πετάξῃ 'ρτὰ φτερὰ τοῦ πόνου ἡ χαρά της,
Ἡ σπλαγχνικὴ ἡ ὄψι σας τῆς λέγει νὰ ἐλπίζῃ.

Τῆς λέγει πῶς ὁ ἥλιος πάλι θὰ τὴν φωτίσῃ,
Πῶς ἡ δροσάτη ἄνοιξι μὲ τ' ἄνθη δὲν θὰ γήρασῃ,
Πῶς δὲν θὰ εἶνε αἰώνια ἡ τόση συμφορά της.

Μαρίκα Κ. Φιλιππίδου

ΣΥΝΤΑΓΑΙ

Παστίτσιο. — 1)2 ὀκ. ψαχνὸ βόειον καθαρὸν καὶ 300 δρ. πάχος. Τὸ ψιλοκόπτετε εἰς κημᾶν ὅλον μαζῇ καὶ προσθέτετε 300 δρ. μῆλα καθαρισμένα καὶ κομμένα εἰς φέτες, ψιλοκομμένην τὴν φλούδα καὶ στιμμένον τὸν χυμὸν 2 λεμονιῶν, 2 δρ. γαρύφαλα κοπανισμένα καὶ ὀλίγο μοσχοκάρυδον καὶ πιπέρι κόκκινον· τὰ ἀναμιγνύετε ὅλα μαζῇ καὶ τὰ βράζετε μὲ μίαν φιάλην ἄσπρο κρασὶ ἀρετσίνωτο. Ὅταν ἀπορροφηθῇ τὸ ζουμί των, θέτετε εἰς μίαν φόρμαν βουτυρωμένα φύλλα ζαχαροπλαστείου, χύνετε τὸ μῖγμά σας μέσα, προσθέτετε καὶ ἄλλα φύλλα ἀπὸ πάνω καὶ τὰ στέλλετε εἰς τὸν φοῦρνον. Ὅταν κοκκινίσῃ εἶναι ἕτοιμον.

Γλύκισμα Savarin.—Βάζετε εἰς μίαν λεκάνην 4 δρ. προζύμι μπύρας καὶ τὸ ἀναλύετε μὲ ὀλίγην κρέμαν γάλακτος. Προσθέτετε 3 αὐγά, 50 δρ. ζάχαρι ψιλὴ καὶ 120 δρ. φρέσκο βούτυρο λυωμένο, 1 λίτρα φαρίνας γαλλικῆς καὶ ὀλίγον ἁλάτι. Ζυμόνετε ὅλα μαζῇ, προσθέτουσα ὀλίγην κρέμαν (ἀφρόγαλα) εἰς τὸ ζύμωμα διὰ νὰ γείνῃ μαλακὴ ἡ ζύμη. Βουτυρώνετε μίαν φόρμαν, σκορπίζετε εἰς τὸ βάθος τῆς φόρμας κομμένα ἀμύγδαλα καὶ τοποθετεῖτε μέσα τὴν ζύμην σας, χωρὶς νὰ γεμίσῃ ἡ φόρμα. Τὴν ἀφίνετε εἰς ζεστὸν μέρος διὰ νὰ ἀνεβῇ. Ἔπειτα τὴν βάζετε εἰς τὸ φοῦρνο. Εἶναι ἕτοιμον, ὅταν τὸ τρυπήσητε ἀπὸ πάνω ἕως κάτω μὲ καλτσοβελόναν καὶ δὲν μένει ὑγρά. Ἐὰν θέλετε τὸ περιχύνετε μὲ σιρόπι, τὸ ὁποῖον κατασκευάζετε μὲ ζάχαριν, ροῦμι ἢ kirch καὶ βανίλιαν.

Παρὰ τῆς διευθύνσεως τῆς «Ἐφημερίδος τῶν Κυριῶν» ζητοῦνται οἱ ἀριθμοὶ 308 καὶ 309 τῆς «Ἐφημερίδος τῶν Κυριῶν» τοῦ ἔτους 1893. Ἡ τυχὸν ἔχουσα τοὺς ἀριθμοὺς τούτους παρακαλεῖται θερμῶς νὰ τοὺς ἀποστείλῃ εἰς τὴν διεύθυνσιν τῆς «Ἐφημ. τῶν Κυριῶν», δεχομένη ἐκ τῶν προτέρων θερμὰς εὐχαριστίας.